

Editorial – Dansk version 1/2004

Den 1. maj vil udvidelsen af den Europæiske Union øge antallet af Unionens officielle sprog med 82%. Det er formentlig med henblik på denne nye situation, at den Franske Nationalforsamling i januar d.å. har fundet det hensigtsmæssigt at vedtage en ”Resolution vedrørende den sproglige mangfoldighed i Unionen”.

Selv om det er indlysende, at det først og fremmest drejer sig om at varetage Frankrigs interesser, indeholder dokumentet rekommandationer, som mange andre medlemmer af Unionen ville kunne skrive under på.

Når det kommer til stykket, gør resolutionen ikke andet end at præcisere de principper, som Unionen officielt går ind for. Nationalforsamlingen bekræfter således (stk.1) ”sin værdsættelse af den sproglige og kulturelle mangfoldighed, som stadfæstes ved udvidelsen med ti lande” og fastslår (stk.2) ”retten for repræsentanter for ethvert land til, i alle situationer, at udtrykke sig på sit modersmål”. Følgelig modsætter Nationalforsamlingen sig (stk.4) ”enhver udvidelse af antallet af møder uden tolkning, som ville favorisere brugen af et eneste sprog” og endelig (stk.9) opfordrer den til ”en systematisk anmeldelse af de overtrædelser på det sproglige område, som begås af EU-institutioner og –organisationer”.

Det er vanskeligt, ikke at fortolke denne ”trobekendelse” som værende også et modangreb i det, som Claude Dunon i 2002 kaldte ”den skjulte krig som føres i Europa af tilhængerne af anvendelsen af et eneste sprog” (LSP & Professional Communication 2/2002).

Hvad er så grundlaget for denne ”krig”, i hvilken alle deltagere er enige om at fremme flersprogetheden?

Sagen er, at ikke alle forstår det samme ved flersprogethed.

To artikler som for nylig har stået i et specialnummer af ”Science Magazine” (vol.303, 27. februar 2004) viser tydeligt problemets kompleksitet og dets politiske, økonomiske, sociologiske, teknologiske og sågar ideologiske dimensioner.

Den ene er forfattet af David Graddol, engelsk sprogforsker, der i mange år har været optaget af sprogenes skæbne på verdensplan, den anden af Scott Montgomery, amerikansk geolog og tilmed garvet oversætter, som tegner sig for talrige publikationer om videnskab, kultur og sprog.

Ifølge David Graddol er det nuværende Europa, med sine nationer og nationalsprog, levn fra det englænderne kalder ”modernity” (perioden mellem renæssancen og fremkomsten af massemedierne), på vej til at gå i opløsning. Efter hans mening er svensk, og andre mindre europæiske sprog, allerede reducerede til ”lokale solidaritetssprog” snarere end sprog, der kan bruges i videnskaben, universitetsuddannelsen og den europæiske kommunikation.

Han forklarer de historiske grunde til det engelske sprogs dominerende rolle i verden af i dag, men må på den anden side konstatere, at statistikken viser, at engelsk aldrig vil blive verdenssproget, der udelukker alle andre. Dette gælder især i Asien, men også i andre dele af verden.

Når han anbefaler tvesprogethed og flersprogethed, får man således desværre det indtryk, at det er for at sikre det engelske sprogs beståen, i dette eller kommende århundreder, i hvert fald som andet eller tredje fremmedsprog, i de dele af verden, hvor andre sprog får overtaget, snarere end for at sikre de europæiske sprogs overlevelse.

Scott Montgomery bekræfter, i sin artikel, engelsk's betydning som videnskabsprog (80% af alle videnskabelige publikationer er trykt på engelsk) men er især bekymret over at videnskabsmænd og ingeniører verden over ikke taler det samme engelsk. Endnu er de terminologiske og grammatiske forskelle til at overse, men bliver afvigelserne for store mister brugen af engelsk som videnskabsprog sin mening. Endelig understreger han, at en mængde teknisk litteratur ligesom mundtlige kontakter af enhver art, fortsat vil være helt afhængige af de nationale sprog, og at engelsk hovedsageligt vil dominere i formel eller international sammenhæng.

Ingen af artiklerne bringer afgørende argumenter, der retfærdiggør kvælning af de nationale sprog. Til gengæld fremgår det ganske klart af David Graddol's fremstilling, hvilken ret kaotiske situation vi kan forudse, hvis vi bare lader udviklingen råde. Man skulle måske ikke være så kritisk over for de politikere og sprogfolk, der i omtalte modernity-periode underkastede sprogområdet en vis styring.

Desværre er mange sprogforskere fra den nuværende generation, og ligeledes de ansvarlige politikere, imod en lovgivning, der kunne begrænse skaden.

Og måske er det i denne tingenes tilstand, at man skal søge årsagen til den verserende konflikt.

Redaktionen